DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 10. V. 1930
krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XI., št. 107a

Ljubljana, sobota 10. maja 1930

Cena 2 Din

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien št. 105.241.

Sestanek med Briandom in Hendersonom

Važna politična konferenca v Parizu – Možnost takojšnjega začetka pogajanj med Francijo in Italijo

Pariz, 9. maja AA. »Havas« poroča: Francoski minister za zunanje zadeve Briand je priredil kosilo, da počasti angleškega ministra za zunanje zadeve Hendersona. Kosilu so prisostvovale številne angleške osebnosti iz diplomatskega zbora, med njimi francoski poslanik v Londonu de Fleuriot in direktor v ministrstvu za zunanje zadeve Berthelot. Briand in Henderson sta se razgovarjala o vseh glavnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu zasedanja sveta Lige narodov in med drugimi tudi o prihodnjem plenarnem zasedanju Lige narodov in o političnem položaju, ki je nastal po pomorski konferenci v Londonu, spričo povečanja gradbenega programa italijanske vojne mornarice.

London, 9. maja g. V političnih in diplomatskih krogih pripisujejo današnjemu razgovoru med Briandom in Hendersonom izredno velik pomen. Kakor se je izvedelo, je Henderson vprašal francoskega zunanjega ministra, kako napredujejo francosko-italijanska pomorska pogajanja, za katere se Anglija neposredno zanima zaradi uveljavljenja londonske pogodbe. Briand je angleškemu tovarišu najbrže odgovoril, da bo ob priliki zasedanja Sveta društva narodov stopil v stik z italijanskim delegatom Scialoio. Henderson je naglašal, da posveča Anglija skorajšnji otvoritvi francosko-italijanskih pogajanj največjo pozornost. V nadaljnem razgovoru je Briand obvestil angleškega ministra zunanjih zadev o vsebini vprašalne pole glede organizacije evropske unije. Oba ministra sta se večkrat dotaknila tudi položaja v Indiji. Pred tem razgovorom sta se sestala ministrski predsednik Tardieu ter Briand, ki sta razmotrila vsa aktualna vprašanja zunanje politike, predvsem pa francosko-italijanske odnošaje in panevropski problem.

Težki očitki proti vladi grofa Bethlena

Madžarska vlada je odklonila ugodne predloge Male antante, da je pomagala s tem veleposestnikom

Budimpešta, 9. maja, p. Na snočnji seji parlamentarnega odbora za finančne in zunanje zadeve je prišlo do zelo zanimivega incidenta med bivšim ministrom pravde Nagyjem in ministrskim predsednikom grofom Bethlenom. Nagy je bil svoječasno član Bethlenovega kabineta in je pozneje prešel v opozicijo. Odbor je na snočnji seji razpravljal o predlogu za ratifikacijo pariškega sporazuma o vzhodnih reparacijah.

V debato je posegel tudi poslanec Nagy, ki je pri tem opozoril na to, da je angleško društvo za zunanjo politiko v svojem listu dne 1. februarja objavilo poročilo, v katerem naglaša, da je Mala antanta pred haaško konferenco ponudila Madžarski, naj bi se med Madžarsko in Malo antanto črtale vse mednarodne obveznosti tako, da bi ne bilo treba Madžarski po l. 1943. ničesar več plačati. Madžarska vlada je to ponudbo odklonila. Poslanec Nagy je na snočnji seji komentiral to odklonitev tako, **da je vlada odklonila vsekakor ugodnejši sporazum samo iz razloga, da zagotovi visoko odškodnino madžarskim optantom, ki so po veliki večini sami veleposestniki in med katerimi je tudi grof Bethlen sam. Zaradi osebnih koristi se je torej vlada pregrešila zoper splošne interese madžarskega naroda in madžarske države.**

Na te besede je grof Bethlen ves razjarjen skočil pokonci in silno razburjen izjavil, da smatra poslanca Nagyja za neresnega človeka, ki hoče s takimi govori samo vznemirjati javnost. Opozoril je poslanca Nagyja, da bo vlada z njim obračunala kljub temu, da ga ščiti poslanska imuniteta, če jo bo še nadalje na tak način obrekoval.

Na to grožnjo ministrskega predsednika je poslanec Nagy skočil k predsednikovi mizi, udaril s pestjo in med splošno pozornostjo ostalih poslancev in članov izjavil: »Gospod predsednik, ne bojim se niti vaše oblasti, niti vaših žandarjev. Vzemite to na znanje!«

Poslanec Nagy je nato zapustil dvorano, ministrski predsednik grof Bethlen pa je skušal zabrisati mučen vtis, ki ga je izzval ta incident s tem, da je prosil poslance, naj verjamejo njemu, ne pa neosnovani vesti angleškega lista, ki jo izrablja poslanec Nagy.

Madžari žele uvesti obvezno vojaško službo

Minister Gömbös napada vojske držav Male antante — Nezadovoljstvo z najemniško vojsko

Budimpešta, 9. maja AA. V razpravi o proračunu vojnega ministrstva so poslanci kritizirali sistem najemniških čet, ker je silno drag. Govorniki so zahtevali naj določbe o razorožitvi v smislu mirovne pogodbe spoštujejo tudi na drugi strani.

Vojni minister Gömbös je odvrnil, da so države, ki so Madžarski vsilile mirovno pogodbo, zahtevale tudi razorožitev, dočim s svoje strani nočejo slišati o razorožitvi. **Sosednje države z izjemo Avstrije, je nadaljeval govornik, razpolagajo v mirnem času z nad 580.000 vojniki. Madžarska je obdana z državami, ki so oborožene do zob. Taka razlika med vojnimi silami Madžarske in držav Male antante pomeni veliko nevarnost za mir.** Oni, ki so poklicani, da varujejo mir, bi morali dovoliti Madžarski oborožitev, ki bi ji omogočila, da s svoje strani podpira idejo miru.

Sistem najemniških čet je dejansko drag in je vzrok, da madžarski narod ne more vzdrževati niti predvidenih 35.000 vojakov. Minister Gömbös je izjavil, da jemlje naznanje želje parlamenta naj bi vlada podvzela korake, da se uvede obvezna vojaška služba, vendar ne more poseči v razpravo o teh vprašanjih, ker spadajo v zunanjo politiko.

Poljska opozicija ruši Slavekov kabinet

207 poslancev opozicije zahteva izredno sklicanje Sejma — Predlogi opozicije za revizijo ustave

Varšava, 9. maja. g. Sejmski maršal Daszynski je obiskal danes državnega predsednika Moscickega in mu izročil vlogo, podpisano od 207 opozicijonalnih poslancev, v kateri zahtevajo sklicanje Sejma na izredno zasedanje. Po ustavi mora državni predsednik sedaj tekom 14 dni sklicati Sejm, tako da se bo moral z gotovostjo sestati najkasneje do 23. maja.

S tem korakom napoveduje opozicija odprt boj Slavekovi vladi, ki ji ne preostaja sedaj drugega kot odgoditi Sejm, ali pa odstopiti. Opozicija skuša predvsem vzeti Slavekovi vladi orožje iz rok s tem, da stavlja poleg obravnavanja gospodarskih vprašanj tudi konkretne predloge za spremembo ustave. Ko se je le nekaj zvedelo o načrtih opozicije za ustavno reformo, hoče sedaj tudi ministrski predsednik Slavek nastopiti s svojim načrtom za ustavno reformo. Na seji, ki jo je pričakovati, bi moral Sejm ratificirati tudi Youngov načrt in nemško - poljsko trgovinsko pogodbo.

Muslimani obsojajo Gandijev pokret

Bombay, 9. maja. AA. Vsemuslimanska zveza Indije je objavila resolucijo, v kateri obsoja pokret civilne neposlušnosti.

London, 9. maja. AA. Listi poročajo, da je bilo število mrtvih pri neredih v Šalapurju 50, ranjenih pa je 400 oseb. Sedem stražnikov je bilo ubitih. Od teh je našlo 6 smrt v plamenih, ker so bili politi s petrolejem.

Simla, 9. maja AA. 40 vojaških letal je demonstriralo nad pokrajino Haji Turangzai. Namen demonstracije je bil pomiriti tamošnja plemena, ki so kazala po neredih v Pešavarju znake velike razburjenosti.

Iz zdravniške službe

Beograd, 9. maja AA. S sklepom gospoda ministra za socijalno politiko in narodno zdravje je postavljen za zdravnika higijenskega zavoda v Ljubljani v 9-I. g. dr. Bogoljub Dragaš iz Ljubljane.

Recepcija na našem dunajskem poslaništvu

Dunaj, 9. maja AA. Jugoslovenski poslanik na Dunaju g. dr. Miljojević je priredil danes svečan sprejem, kateremu so prisostvovali soproga zveznega predsednika avstrijske republike ga. Hermina Miklas, državni kancelar dr. Schober, državni podkancelar in vojni minister Vaugoin, prosvetni minister in drugi člani kabineta, dunajski župan Seitz, nižji avstrijski deželni glavar Burresch in druge visoke osebnosti, med njimi francoski in italijanski poslanik.

Proslava pesnika Luke Botića

Split, 9. maja. č. V nedeljo se prične proslava 100-letnice smrti splitskega pesnika Luke Botića. Proslavo priredi splitska srednja tehnična šola.

Vlom v cerkev

Vojni Križ, 9. maja. č. V selu Dubci pri Vojnem Križu so snoči vlomili neznani lopovi v katoliško cerkev, kjer so vse razmetali in odnesli dragocenih posod v vrednosti 10.000 Din.

EVROPSKA POLITIKA ITALIJE

Ekspoze zunanjega ministra Grandija v italijanskem parlamentu — Fašistična Italija in mali narodi — Italija in Francija

Rim, 9. maja, g. Med zunanjepolitično debato zbornice je imel poslanec Del Croix daljši temperamentni govor, v katerem je govoril o vzrokih francosko-italijanske napetosti. Del Croix se je najprej zahvalil zunanjemu ministru Grandiju za vodstvo pogajanj v Londonu, kjer je preprečil namero Francije, da bi izolirala Italijo. Italija želi skleniti s Francijo pogodbo, vendar pa nikakor ne more opustiti zahteve po enakosti obeh mornaric. V ostalem je ta enakost kljub vsem francoskim trditvam že skoraj v vseh ladijskih kategorijah izvršena. Le glede podmornic ima Francija še par tisoč ton več. Francija je z zmago prejela vse, Italija pa ničesar. Pri tem je treba poudariti, da Francija brez nevtralnosti Italije ne bi bila nikdar zadržala Nemcev ob Marni.

Del Croix je nato govoril o posetu nemških vojnih ladij in poudaril, da je strah Francije popolnoma neupravičen. Italija je pripravljena dati Franciji svoje prijateljstvo. Naj bi bilo to odkritosrčno prijateljstvo v Franciji priznano! Če bo pa vse zaman, bo Italija ravnala po rimskih tradicijah.

Del Croix je žel za svoja izvajanja nad vse burno in dolgotrajno priznanje.

Pred zaključkom današnje seje je povzel besedo

zunanji minister Grandi

ki je govoril o haaški konferenci, o sprejemu Youngovega načrta in o londonski pomorski razorožitveni konferenci. Izjavil je med drugim: Če je fašistična Italija katerikoli državi izrekla svoje prijateljstvo, bo ostala tej državi zvesta vselej in ob vsaki okolnosti, posebno tudi tedaj, če ji ta zvestoba nalaga žrtve. Spontane in viteške simpatije fašizma so se po vojni obrnile malim narodom, ki so v vojni največ trpeli. Fašistična vlada je kot prva razumela, da ni edina metoda za zagotovitev trajnega miru ta, da se zatrejo stremljenja teh narodov in ne priznajo njihove neodložljive življenske potrebe, temveč ta, da se zboljšajo njihovi notranji življenski pogoji in se jim zagotovi novo blagostanje, ki bo koristilo vsej Evropi. Fašistična Italija je lahko ponosna, da je kot prva država prevzela težko nalogo vzdrževanja pomirljivega ravnotežja med evropskimi državami.

Največje težave v odboru strokovnjakov je na haaški konferenci povzročalo vprašanje madžarskih reparacij. Težave so izvirale iz takozvanega optantskega vprašanja, ki se je že dalj časa vleklo brez rešitve ter povzročalo dolge in zapletene debate celo pred Društvom narodov. Na podlagi osnutka, ki sta ga pripravila in predložila italijanska strokovnjaka, je bilo končno rešeno tudi to vprašanje. S to rešitvijo je dobila Madžarska popolno finančno suverenost ter se je osvobodila vseh vezi in obveznosti trianonske pogodbe, dočim je istočasno prenehal tudi optantski spor na način, ki zagotavlja optantom pravično ureditev njihovih zahtev.

O Youngovem načrtu je izjavil minister Grandi: Italija je pristala na Youngov načrt v glavnem zaradi tega, ker je odstotek, ki je bil za Italijo odrejen na konferenci v Spaa, povečan in bi izvajanje Dawesovega načrta Italiji ne prineslo niti toliko, da bi mogla plačati svoje obveze Ameriki in drugim upnikom. Radi tega je bilo v interesu Italije, da se odobri Youngov načrt. S tem v zvezi je tudi izpraznitev Porenja. Z Nemčijo se po sporazumu v Locarnu ni moglo postopati tako kakor prej, ker je Nemčija postala članica Društva narodov. Italija je pomagala, da se najde ugodna rešitev in je prevzela težke žrtve, da učvrsti mir v Evropi.

Trinajsti dan procesa

Včeraj so bili zaslišani trije nadaljnji obtoženci — Spravni prizor pred sodiščem — Razprava bo trajala najbrž še do konca maja

Beograd, 9. maja, p. V procesu proti zagrebškim teroristom so bili danes zaslišani Anton Štefanac, uradnik mestne elektrarne v Karlovcu, Pavao Marketić, mesarski pomočnik iz Zagreba, in Boža Arnšek, mizarski pomočnik iz Zagreba. Zagovarjajo se vsi na enak način, kakor že prej zaslišani soobtoženci.

Anton Štefanac

napravi vtis dokaj inteligentnega mladeniča. Obtožen je, da je bil član teroristične organizacije in da je sestavil peklenski stroj, s katerim so nameravali pognati v zrak železniški most pri Martinovki ob odhodu vlaka s poklonitveno deputacijo. Štefanac odločno zanika vsako krivdo ter naglaša, da sploh niso imeli nikakih zarotniških sestankov. Na slučajnih prijateljskih sestankih pa so govorili le o tem, da bi priredili kako demonstracijo. Domenili so se, da bo on, Štefanac, poskrbel pločevinasto škatlo, iz katere bodo napravili petardo in povzročili demonstrativno eksplozijo. Pločevinasto škatljo je po njegovem naročilu napravil neki delavec karlovške električne centrale, ostale dele petarde pa je sestavil Štefanac sam.

V svojem današnjem zagovoru si je Štefanac zlasti prizadeval, da bi razbremenil Bernardića, katerega je v preiskavi označil za glavnega organizatorja. Na današnji razpravi je vse te svoje prejšnje izpovedi zanikal, češ da jih je dal samo zato, da bi bilo policijsko zaslišavanje prej končano. Danes je izjavil, da Bernardić ni ničesar vedel o peklenskih strojih, ker mu niso zaupali in mu zaradi tega tudi niso ničesar izdali. Bernardić je bil sicer v njihovi družbi, ko so v košari pripeljali pripravljeno petardo iz Karlovca v Zagreb, ni pa vedel, kaj nosijo. Ko so mu zagovorniki postavili še razna vprašanja o ostalih obtožencih je Štefanac njihovo krivdo prav tako zanikal. S tem je bilo njegovo zaslišavanje zaključeno. Kot drugi je bil nato zaslišan

Pavao Margetić,

ki je obtožen, da je kot član tajne teroristične organizacije prevzel nalogo, da izvrši atentate na generala Belimarkovića in Tomića ter na policijskega šefa dr. Bedekovića. Po uvodnih formalnostih je Margetić obširno pripovedoval, da so vse njegove prejšnje izjave, ki jih je podal v preiskavi, neresnične. Priznanje, ki bremeni njega in druge, je podal samo zaradi tega, ker se je bal, da bi ž njim slabo ravnali.

Predsednik: Ali je vam kdo grozil?

Margetić: Ne, priznati moram, da mi ni nihče storil nič žalega.

Predsednik: V preiskavi ste izjavili, da je bil Bernardić glavni vodja cele akcije.

Margetić: Zelo mi je žal, da sem pri zaslišanjih v preiskavi dajal take izjave. Ko sem bil z Bernardićem konfrontiran, sem od sramote jokal in mu nisem mogel pogledati v oči. Prosim vas, gospod predsednik, da mi dovolite, da se sedaj tukaj pred svobodnim sodiščem opravičim pri Bernardiću in da ga javno prosim odpuščanja.

Ko mu je predsednik to dovolil, je pristopil Margetić k Bernardiću, mu segel v roko in dejal: Prijatelj, lepo te prosim, odpusti mi, sedaj si slišal resnico. Odpusti mi.

Bernardić: Pomiri se, vse ti odpuščam.

Sledilo je nato čitanje zapisnikov o zaslišanju na policiji in v preiskavi. Tam je Margetić priznal, da je dobil od Bernardića revolver. Pravi pa, da mu ga je dal na njegovo prošnjo. Često je hodil kupovat živino in je imel pri sebi večje vsote, zaradi česar mu je bil revolver potreben.

V nadaljnjem zaslišavanju slika Margetić svoje življenje in pravi, da je bil vedno zelo nesrečen. Zlasti v zadnjem času je bil tako pobit, da je hotel izvršiti samomor. To je bil tudi glavni namen, zaradi katerega je hotel imeti revolver. Pozneje se je pomiril in opustil svoje samomorilne namene.

Margetićev zagovornik dr. Obradović zahteva, naj bi se kot priče zaslišali Margetićevi delodajalci in njegova sestra, ki bi lahko izpovedali, da Margetić ni mogel sodelovati na raznih sestankih izven Zagreba, kakor jih našteva obtožnica, marveč da je bil stalno v Zagrebu.

Zagovornik dr. Žanić: Ali poznate vse soobtožence?

Margetić: Skoro nobenega ne poznam. Večinoma sem jih prvič videl šele po aretaciji na policiji.

Dr. Žanić: Kaj pa dr. Mačka, ali tega tudi ne poznate?

Margetić: Pač, poznam ga kot bivšega predsednika HSS, vendar pa v svojem življenju nisem še nikoli osebno govoril ž njim.

Zagovornik dr. Bertić: Ali ste kdaj slišali, da se uporabljajo v politiki tudi teroristična sredstva.

Margetić: Ne, tega nisem še slišal.

Zaslišavanje Margetića je bilo s tem zaključeno. Po kratkem odmoru je bil priveden v dvorano

Boža Arnšek,

mizarski pomočnik iz Zagreba, star 19 let, ki tudi zanika vsako krivdo in naglaša, da o vsem tem, kar ga dolži obtožnica, ni imel niti pojma. Z Bernardićem ni imel nikakih prijateljskih zvez, Hadžije pa sploh ni poznal vse dotlej, ko ga je videl po aretaciji na policiji. Vse prejšnje izjave pri policiji in pred preiskovalnim sodnikom je podal samo pod vplivom razmer. Ker je na današnji razpravi vse te izjave zanikal, je predsednik odredil, da se prečitajo zapisniki.

V policijski preiskavi je Arnšek priznal, da ga je Bernardić ponovno pozval, naj stopi v tajno omladinsko organizacijo. Ko ga je Arnšek vprašal, kakšna organizacija je to, ga je Bernardić osorno zavrnil, češ, naj ne izprašuje, marveč naj bo discipliniran član, ki se pokori vsaki odredbi. Pozneje nekoč je vprašal Margetića, ko sta se slučajno sešla, ali je morda tudi on član te organizacije. Ko mu je Margetić to potrdil, se je sam odločil, da se ji priključi. Na prvem sestanku, ki so ga imeli, je Bernardić obvestil vse člane, da gre za tajno teroristično organizacijo. Na drugem sestanku so razpravljali o tem, kako bi izvršili atentate na generale Belimarkovića, Tomića in na policijskega šefa dr. Bedekovića.

Arnšek: Gospod predsednik, rekel sem že, da so vse te izpovedi neresnične in netočne. Res je samo to, kar sem povedal danes tukaj.

Predsednik: Prej ste izpovedali, da vam je Bernardić pri neki priliki izjavil, da bo ubil vas in vašo ženo, če jih boste izdali policiji. Ali je to res?

Arnšek: Vse to ni nič res, kaj takega mi tudi ni mogel reči, ker nismo imeli nikake zarote.

Z zaslišavanjem Arnška je bila današnja razprava zaključena. Jutri bodo zaslišani Stjepan Glušac, Milan Levnaić, Anton Štefanić in Mirko Debanić ter morda še Franjo Kuntić, tako da pride v ponedeljek na vrsto bivši poslanec Jakob Jelašić, v torek pa dr. Maček in Vilko Begić. V sredo ali četrtek bo zaslišavanje obtožencev v glavnem zaključeno. Dokazno postopanje bo verjetno končano do konca prihodnjega tedna, ves naslednji teden pa bodo trajali bržkone govori zagovornikov. Sodba bo potemtakem v najboljšem primeru izrečena šele koncem maja.

Odhod naše delegacije v Ženevo

Beograd, 9. maja, p. Danes popoldne je z ekspresnim vlakom odpotoval v Ženevo zunanji minister dr. Voja Marinković v spremstvu svoje soproge, direktorja političnega oddelka dr. Konstantina Fotića, šefa odseka za Društvo narodov dr. Perneta in svojega osebnega tajnika dr. Koste Pavlovića. Dr. Marinković bo kot predstavnik Male antante predsedoval 59. zasedanju Sveta Društva narodov, ki se bo pričelo v ponedeljek 12. t. m.

Za nas je pomembno, da bo naš zastopnik predsedoval temu zasedanju, ki ima na dnevnem redu dokaj važne zadeve. Londonska razorožitvena konferenca je pustila nerešena mnoga vprašanja, o katerih se bodo morali sporazumeti prizadeti državniki na tokratnem zasedanju Društva narodov. Na ta način bo naš zunanji minister kot predsednik Sveta Društva narodov sodeloval pri vseh teh pogajanjih.

Latiška odlikovanja naših diplomatov

Beograd, 9. maja. AA. Vlada latiške republike je odlikovala z redom treh zvezd I. stopnje predsednika ministrskega sveta generala Petra Živkoviča, ministra za zunanje zadeve dr. Vojo Marinkovića, ministra dvora Boška Jeftića ter pooblaščenega ministra in poslanika Konstantina Fotića. Z redom treh zvezd II. stopnje so bili odlikovani direktor oddelka v zunanjem ministrstvu dr. Miroslav Janković, svetnik poslaništva in šef odseka v ministrstvu za zunanje zadeve Ivan Gerasimović, šef protokola ministrstva za zunanje zadeve Ilije Novaković; z istim redom III. stopnje šef kabineta ministra za zunanje zadeve Božidar Kovačević, šef odseka ministrstva za zunanje zadeve Miloš Tičevac, šef odseka ministrstva za zun. zadeve Peter Čabić; z istim redom IV. stopnje tajnik ministrstva za zunanje zadeve Bran. Dimitrijević in V. stopnje tajnik ministrstva za zunanje zadeve Nikola Knežević in ataše ministrstva za zunanje zadeve Branimir Popović.

Dostavljanje odredb finančnih oblasti

Beograd, 9. maja AA. Da se postavi dostavljanje sklepov, rešenj in sporočil posameznih finančnih uprav strankam na njihovo zahtevo na pravilno podlago in pospeši dosedanje postopanje, je minister za finance odredil, da morajo ministrstvo financ in vse podrejene ustanove dostavljati strankam svoje sklepe in sporočila z izjemo rešenj o prestopkih neposredno po pošti s priporočenimi pismi s povratnim recepisom in to v primeru, ako stranka v svoji vlogi zahteva, da se ji rešenje oziroma sporočilo dostavi na ta način. V zvezi s tem določa minister financ, da morajo stranke svojim vlogam priložiti poštne znamke za 7 Din in točno zabeležiti svoj naslov

Plebiscitni spomenik na Gosposvetskem polju

Izzivalen sklep koroških nacijonalcev — Z nemškimi markami zgrajeni plebiscitni spomenik naj se postavi nad Gosposvetskim poljem, svetim vsem Jugoslovenom

Celovec, v maju 1930.

Koroški Slovenci smo postali po plebiscitu lojalni avstrijski državljani. Taki smo gotovo tudi danes in v naših zahtevah ni ničesar, kar bi ne bilo v skladu s tem našim stališčem. Upiramo se le proti nasilnemu ponemčevanju, branimo se proti teptanju osnovnih pravic vsakega naroda, trpeti ne moremo žalitev in poniževanj. Za svojo lojalnost smemo zahtevati in bi smeli pričakovati vsaj to, da bi nas smatrali naši nemški sodeželani za enakopravne državljane in da bi spoštovali naše narodno čustvovanje.

Zato nas v srcu boli, ko gledamo na priprave za parade, s katerimi hočejo Nemci proslaviti desetletnico usodnega plebiscita. Že to, da se taka proslava sploh vrši, ni v skladu z načelom mirnega sožitja obeh narodov na Koroškem, saj je danes pač vsakomur jasno, da plebiscit l. 1920. ni bil izraz prave volje **domačega** prebivalstva, temveč da je bil rezultat umetno dosežen. Toda šlo bi še kako, ako bi se proslava vršila na tih, ne izzivajoč način, z deli kulturne, socijalne in gospodarske vrednosti. Na žalost pa so dobili prevladujoč vpliv pri pripravah ekstremni nacijonalci, ki tudi danes niso boljši in uvidevnejši, kakor so bili za dobe plebiscita in poprej, in ki še sedaj ne morejo prikriti svoje mržnje do vsega, kar je slovenskega. Z žalostjo vidimo, kako hočejo tudi desetletnico plebiscita zlorabljati za nova izzivanja in ponižavanja Slovencev; ne samo Slovencev na Koroškem, temveč tudi Slovencev in vseh Jugoslovenov v Jugoslaviji. Naj opozorim danes samo na eno stvar, ki pa je najbolj značilna.

Priprave za proslave vodijo razni odbori in odseki, ki imajo svoje sedeže v Celovcu. Med njimi je tudi poseben »odsek za spomenik«. Ta plebiscitni spomenik naj bi še poznim zanamcem pričal o »domovini in narodu zvesti Koroški«, obenem naj bi bil prisega, da bo pri odločitvi iz l. 1920. ostalo za vse večne čase, ne samo v okvirju današnje Avstrije, temveč tudi v mejah vsenemštva.

Postavitev takega spomenika pač ne more služiti iskrenemu narodnemu miru. Še huje pa je, da je odsek za spomenik sklenil, naj se ta spomenik postavi v področju — Gosposvetskega polja! Torej tam, kjer še danes stoji spomenik nekdanjega Slovenstva, kjer je slovenski kmet ustoličeval svoje vojvode, tam naj se dviga izzivalni nemški spomenik. Postavljen na Gosposvetskem polju, ki je še danes sveto vsem Slovencem in vsemu jugoslovenskemu narodu, bi bil ta spomenik kakor v zasmeh vsem onim, ki so živeli in umirali za idejo narodne svobode v narodnozgodovinskih mejah.

Odsek je razmotrival o treh točkah, kjer bi se spomenik lahko postavil. V poštev so prišli vas Krnski grad (kakih 500 m od cerkve), vrh Šenturške gore in Gosposvetsko polje samo (nasproti vojvodskemu prestolu). Po krajevnem ogledu se je odsek odločil naposled za vrh Šenturške gore, od koder naj bi spomenik dominiral nad celim Gosposvetskim poljem.

Prostor ob vojvodskem prestolu se odseku ni zdel primeren, ker leži tamošnji svet prenizko, kaka dva metra pod nivojem ceste. Prostor pri Krnskem gradu bi bil po odsekovem mnenju iz zgodovinskih ozirov — na tem mestu je slovenski kmet v slovenskem jeziku izročal vojvodi vladarsko oblast! — primeren in umesten, a v velikem obsegu zamišljeni plebiscitni spomenik bi zatemnjeval arhitektonski lepo cerkev. Tako je obveljala tretja točka, vrh Šenturške gore, kjer naj se postavi zares monumentalen spomenik. Vendar pa ima tudi ta rešitev zelo velike težkoče, ki so predvsem finančnega značaja. Za dovoz materijala bi bilo treba namreč zgraditi 6 km dolgo novo cesto, kar bi veljalo okrog 600 tisoč šilingov (4.8 milijona Din). Kljub temu se je odsek odločil za Šenturško goro, ker upa, da bo velik del stroškov lahko kril iz koroške plebiscitne zbirke v Nemčiji, katere donos cenijo na najmanj 100.000 mark, dočim računajo optimisti celo s celim milijonom mark.

Tak spomenik, z nemškimi markami zgrajen na Gosposvetskem polju, bi pomenil trajno izzivanje našega miroljubnega, a svojo narodno čast ljubosumno čuvajočega naroda. Pomenil bi tudi izzivanje in zasmehovanje vseh resničnih ljubiteljev miru med narodi. Komu naj vse to koristi? Kam naj dovede? Kako je to v skladu z miroljubnostjo, ki jo vedno zatrjujejo avstrijski državniki? In kako je to v skladu z zagotavljanjem, da so koroški Slovenci v Avstriji enakovredni in enakopravni državljani, ki jih nihče noče žaliti v njihovem narodnem čustvovanju?

Ko vse to gledamo in premišljamo, se koroški Slovenci spominjamo zlatih obljub, s katerimi so nas obsipali Nemci v plebiscitni dobi. Teh obljub niso držali, a zdaj nas hočejo še zasmehovati in poniževati. Zato je razumljivo, da z žalostjo in gnjevom opazujemo početja koroških nacijonalcev.

Velika korupcijska afera v Pragi

Praga, 9. maja. h. Zvečer je prišla v javnost vest o aretaciji znanega češkoslovaškega dramskega pisatelja zdravnika dr. Arnošta Dworaka in nekega majorja garnizijskega poveljstva v Pragi. Aretacija je povzročila veliko senzacijo in razburjenje. Oba aretiranca sta osumljena, da sta kot vojaška fukcijonarja pri naborih sprejemala podkupnine in oproščala vojaške službe sinove bogatih rodbin, med njimi številne člane bivšega češkega plemstva. Oblasti imajo baje v rokah dokazni materijal za 40 takih primerov.

Zedinjene države grade nove vojne ladje

Washington, 9. maja. s. Zakonski osnutek, ki ga je predložil predsednik mornariške komisije reprezentančne zbornice Britten ima razen že dovoljene gradnje vojnih ladij za 439 milijonov dolarjev, v načrtu še pooblastilo za gradnjo novih križark, rušilcev, podmornic in ladij letalskih matic v skupni tonaži 240.100 ton, za pol milijarde dolarjev.

Vaugoin predsednik krščanskih socialistov

Dunaj, 9. maja. s. Svet krščansko socialne stranke je danes soglasno izvolil podkancelarja Vaugoina za predsednika krščansko socialne stranke. Po izvolitvi je podkancelar Vaugoin izjavil, da je prevzel to mesto samo na zagotovilo bivšega predsednika in kancelarja dr. Seipla, da mu bo ob vsakem času pomagal z nasvetom in dejanjem. Podkancelar Vaugoin je bil izvoljen za predsednika stranke na predlog bivšega kancelarja dr. Seipla.

Youngov načrt uveljavljen

Pariz, 9. maja. s. Zvečer ob pol 6. so bile na Quai d' Orsaju svečano deponirane tri listine o haaških pogodbah, in sicer: 1. pravi Youngov načrt, t. j. listina o končnoveljavni in popolni ureditvi reparacij; 2. dodatek, v katerem se zavezniški upniki obvezujejo, da bodo v primeru, če bi tretja država, t. j. Amerika popustila dolgove, v enaki meri tudi Nemčiji dovolili popust, in 3. dogovor med državami upnicami glede razdelitve reparacij.

Svečanosti so prisostvovali angleški, italijanski in belgijski člani reparacijske komisije in zunanji minister Briand. Kakor znano, je Nemčija že pred nekaj tedni poslala Quai d' Orsayu ratifikacijsko listino. Youngov načrt je s tem de facto uveljavljen.

Upor na Filipinih

Manila, 9. maja. g. Na Filipinih je izbruhnil krvav upor domačinov. Pleme Mori, ki je odlično oboroženo, se je močno utrdilo pri Danzalanu in Lanau ter pričelo ostre boje s policijskimi četami. Do sedaj so padli na strani policije 4 možje, 18 mož pa je bilo ranjenih. Izgub Morov za enkrat še ni mogoče ugotoviti, ker boji še vedno trajajo. Trdijo, da so morali do sedaj imeti najmanj 50 človeških žrtev.

Bohumil Lhotsky †

Praga, 9. maja. h. Davi je v splošni bolnici umrl slavni češkoslovaški violinist virtuoz in vodja svetovno znanega Šefčik - kvarteta, Bohumil Lhotsky. Dosegel je 51. leto starosti. Pokojni Lhotsky se je udejstvoval v raznih umetniških organizacijah in je bil med drugim tudi prvi violinist Varšavske filharmonije. Leta 1903. je ustanovil prvi češki godalni kvartet Šefčik - Lhotsky, ki je pozneje dobil svetovno slavo.

2000 oseb žrtev potresa

London, 9. maja. AA. Teheranski »Iran« priobčuje poročilo o potresu, ki je pet milj od Salmasa povzročil veliko materijalno škodo. Večji del prebivalstva je pobegnil na polja. Drugo jutro se je potres ponovil. To pot je bil mnogo jačji. Porušil je vse zgradbe. Ruševine preostalih zgradb so zasule pod seboj vse one, ki so ostali v mestu. List poroča, da je potres zahteval 2000 človeških žrtev.

Letalska nesreča v Sarajevu

Sarajevo, 9. maja p. Danes popoldne se je pripetila na aerodromu v Rajlovcu avijonska nesreča. Edino spretnosti pilota narednika Makunatića se je zahvaliti, da ni bilo človeških žrtev. V višini kakih 80 m se je na avijonu tipa Brandenburg pojavil ogenj. Videč veliko nevarnost, se je pilot pričel spuščati in tik nad zemljo je skočil iz avijona. Pilot je ostal popolnoma nepoškodovan, letalo pa je na zemlji docela zgorelo.

Drzen roparski napad pri Beogradu

Beograd, 9. maja p. 15 km od Beograda v smeri proti Lazarevcu je bil včeraj popoldne izvršen drzen roparski napad na dve beograjska zdravnika, ki sta napravila izlet z motornim kolesom. Sredi ceste ju je ustavilo pet z noži in koli oboroženih in v kmečko obleko oblečenih moških, ki so zahtevali denar. Ko so oba preiskali in jima pobrali vso gotovino, so izginili. Orožništvo je napadalcem že na sledi.

Ameriška letala v Beogradu

Beograd, 9. maja. Danes dopoldne je prispela na beograjsko letališče skupina šestih ameriških vojnih letal. Letalci so posetili Atene, odkoder so sedaj prišli v Beograd in bodo jutri nadaljevali svoj polet po drugih evropskih mestih.

Smrt hrvatskega novinarja

Zagreb, 9. maja. č. V zakladni bolnici v Zagrebu je danes umrl novinar Ivan Dobrežanski, ki je bil v svojem novinarskem delu sotrudnik in urednik mnogih hrvatskih novin v Zagrebu, Osjeku in Sarajevu. Pokojnik je bil rojen l. 1875. ter je bil znan kot agilen in dober tovariš v vsakem pogledu.

Obdavčevanje godbe po radiu v javnih lokalih

Beograd, 9. maja. AA. Davčni oddelek ministrstva za finance je poslal finančnim direkcijam razpis, da je treba plačevati taksne znamke po T št. 99a tudi za glasbo, ki se prenaša potom radio-aparatov in v kolikor služi v zabavo v javnih lokalih. Zaprti prostori kakor čitalnice, klubi in podobne ustanove ne spadajo pod to taksno obremenitev. Davčni oddelek opozarja vse podrejene organe, naj pazijo na pravilno uporabo te davčne obremenitve.

Obsodba zagrebškega odvetnika

Po dvodnevni razpravi je bil advokat dr. Kulčar pogojno obsojen zaradi svojih neresničnih ovadb

Zagreb, 9. maja. n. Po dvodnevni razpravi je zagrebško okrožno sodišče izreklo sodbo v zadevi obtoženega zagrebškega advokata, svoječasno znanega političnega in javnega delavca dr. Gjure Kulčarja in njegovega sluge Gjure Jurčeca. Oba je zagovarjal odvetnik dr. Milan Miškulin. Sodišče je spoznalo oba obtoženca v nekaterih točkah obtožnice za kriva, in sicer oba, da sta pri policiji lažnjivo ovadila kot komunista Gjura Zadravca, ki je bil zaradi tega izročen policijskemu postopanju. Zato sta zakrivila prestopek proti pravosodstvu po § 139. z ozirom na § 34. k. z. Nadalje je bil dr. Kulčar spoznan za krivega, da je meseca aprila lani prijavil mestnemu poglavarstvu, da je Hrvatski Sokol na Pantovčaku komunistično gnezdo in da so Sokoli sami komunisti. To je dr. Kulčar ponovil tudi pred dvema zagrebškima odvetnikoma. Tudi v tem slučaju je bilo uvedeno postopanje proti imenovanemu društvu. S tem je obtoženec povzročil prestopek proti pravosodstvu po § 140. k. z. Nadalje je bil dr. Kulčar spoznan za krivega, da je l. 1927. skušal izmamiti od direktorja tvrdke Delta d. d. Alojzija Gürtlerja 100.000 Din pod pretvezo podkupovanja uradnikov pri davčni upravi, da bi ne odposlali prijave ministrstvu financ o dobičku tvrdke, ki naj bi bila tako oproščena velikih davkov. Direktor Gürtler ni hotel pristati na ponudbo dr. Kulčarja in ga je ovadil.

Dr. Kulčar je bil obsojen na 10 mesecev zapora in 1000 Din globe, pogojno na tri leta, ter na izgubo častnih pravic za isto dobo. Sluga Jurčec je bil obsojen na tri mesece zapora, pogojno na dve leti.

Državni tožitelj je vložil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni ter zaradi oprostitve v nekaterih točkah, branitelj dr. Miškulin pa je vložil priziv zaradi previsoke kazni.

Nova uprava borze dela v Ljubljani

Na podlagi odloga ministrstva socialne politike in narodnega zdravja z dne 10. marca 1930, s katerim je minister predpisal način sestave upravnih odborov javnih borz dela, je banska uprava imenovala v upravni odbor borze dela v Ljubljani naslednje zastopnike:

Za zbornico TOI Ivan Ogrin, stavbni podjetnik in dr. Ernest Rekar, industrijalec, kot člana in kot namestnika Jernej Ložar, krojaški mojster in Anton Rojina, industrijalec. **Zastopniki delavske zbornice** so Ivan Gajšek, zasebni nameščenec in Vinko Vrankar, strokovni tajnik, kot člana in kot namestnika Franc Svetek, zasebni nameščenec in Ivan Silvester, zasebni nameščenec. **Zastopniki okrožnega urada za zavarovanje delavcev:** dr. Joža Bohinjec, ravnatelj urada in Ivan Kocjan, šef knjigovodja kot člana in kot namestnika dr. M. Kuhelj, namestnik ravnatelja in Ivan Zorjan namestnik šef-knjigovodje.

Iz ljubljanskega magistratnega gremija

Ljubljana, 9. maja

Na današnji seji magistratnega gremija so bili sprejeti naslednji sklepi:

Prošnja tvrdke inž. Vrečka za koncesijo za elektro-instalacije se priporoči. Prošnja Franje Čelesnik za prostor stojnice za prodajo tobaka se odkloni. Odklonijo se tudi prošnje za dovoljenje postavitve bencinskega rezervoarja na Krekovem trgu. Prošnji Bože Račića za podelitev sveta za stanovanjsko barako se ugodi. Potreben svet se mu bo dal v najem. Antena v mestni hiši na Sredini št. 8 se mora odstraniti. Odobri se oddaja košenj na potih in stradonih po javni dražbi z dne 27. aprila 1930. Paviljona v hotelu »Tivoli« se odstranita, ker sta postala nerabna. Prošnji Franca Ocvirka za podelitev meščanstva se ugodi proti plačilu takse. Mesarju Ivanu Müllerju se dovoli stojnica v Šolskem drevoredu. Mlekarju Josipu Gašpercu se dovoli prodaja sira na Vodnikovem trgu ob sredah in sobotah.

Stavbna dovoljenja se izdalo: Jožefu Pokornu za hišno kanalizacijo na Šmartinski cesti št. 5, I. Knezovim dedičem za zgradbo garaž na Gosposvetski cesti. Vladimirju Vidmarju za enonadstropno hišo ob Cimpermanovi ulici, Josipini Bahovec za prizidek skladišča na Vidovdanski cesti. Avgustu Agnoli za prizidek in adaptacije na Dunajski cesti. Antonu Volkarju za adaptacijo podstrešnega stanovanja na Jernejevi cesti 12. Ivanu Volku za enonadstropno hišo v Gerbičevi ulici. Karlu Prelogu za adaptacijo trgovskih lokalov v Židovski ulici. Antonu in Antoniji Martinšek za enonadstropno hišo ob Verovškovi ulici. Franu in Frančiški Pavlič za enonadstropno hišo ob Verovškovi ulici. Leopoldu Palčku za enonadstropno hišo ob Cesti na Rožnik. Iv. Krošlju za prizidek garaže in adaptacije na Šmartinski cesti 15. Kreditnemu zavodu za prizidek tretjega nadstropja v Prešernovi ulici. Ivanu Pustu za visokopritlično hišo ob Jelovškovi ulici. Francu Škoporcu za enonadstropno hišo ob Poljanski ulici. Antonu Zdonču za gospodarsko poslopje v Kamniški ulici. Francu Zalokarju za enonadstropno hišo ob Ahačičevi cesti. Jerneju Černetu za zgradbo balkona in prizidka na hotelu »Štrukelj« v Dalmatinovi ulici. Terezii Počivavnik za enonadstropno hišo ob Dolenjski cesti. Matevžu Krušiču za enonadstropno hišo ob Knezovi ulici. Franu Govekarju za enonadstropno hišo v Staničevi ulici. Slovenski Matici za adaptacijo izložb na Kongresnem trgu št. 4. Antonu Gregorcu za gospodarsko poslopje v Tomšičevi ulici. Antonu Breclju za enonadstropno hišo na Vodovodni cesti. Kristianu Čermelju za drvarnice in kleti v Dvorakovi ulici. Antonu Bervarju za adaptacijo pritličnega stanovanja v trgovski lokal na Vodovodni cesti. Alojziju Križmanu za pritlično hišo na Ižanski cesti. »Elektroindustriji« za adaptacijo trgovskega lokala na Gosposvetski cesti 13. dedičem A. Pogačnika za dvoriščno poslopje na Celovški cesti. inž. Josipu Črniaču za enonadstropno hišo ob Glinški ulici. Antonu Urbančiču za enonadstropno hišo na Postojnski cesti. dr. Stanku Žitku za novo stanovanjsko hišo. Ivanu Mrzlikarju za enonadstropno hišo v Idrijski ulici. inž. Močniku za enonadstropno hišo. hotelu »Union« za napravo novih garaž.

Ivanu Dežmanu se dovoli zgradba dvonadstropne hiše ob Zarnikovi ulici pogojno, prav tako Francu Rozmanu na Sv. Petra cesti za nadzidek nad dvorano. Prošnja Helene Adamič za prizidek prvega nadstropja in adaptacije na Sv. Petra cesti 31 se je odklonila.

Uporabna dovoljenja se izdajo Francu Bratužu za podstrešno stanovanje v Podmilščakovi ulici 41, Franju Pavšiču za enonadstropno hišo v Ketteievi ulici. Francu in Mariji Solnc za enonadstropno hišo ob Dunajski cesti. dr. Konradu Janežiču za suterensko stanovanje v Vegovci ulici 5. Al. in Ivanu Kremžariu za hišo v Podjunski ulici. frančiškanskemu misijonu Marij za enonadstropni prizidek ob Gorupovi ulici. Francu Saleharju za hišo v Podmilščakovi ulici. E. Krombholcu za hišo ob Dunajski cesti. Mariji Plemelj za njeno novo hišo in končno Heleni Česeni.

Jugoslovensko-ameriški večer

Sinoči sta v dobro obiskani dvorani Delavske zbornice priredili Američanki Elenor Cook in njena spremljevalka Camilla Edwards jako uspel in ljubek ter simpatično sprejet jugoslovensko-ameriški večer. V prvem delu je nastopila gdč. Cook s slovenskimi, hrvatskimi, srbskimi, poljskimi, češkimi in ruskimi narodnimi pesmimi. Na klavirju jo je spremljala gospodična Edwardsova. Pri vsaki narodni pesmi sta nastopili v noši onega naroda, čegar pesem sta proizvajali V znak hvaležnosti so jima deklice in dečki v slovenskih narodnih nošah poklonili mnogo šopkov. Njihova govorica je naglašala, da jima poklanjajo cvetje v znak hvaležnosti za propagando, ki jo nesebično izvajata v tujem svetu za našo narodno pesem in za naše narodne noše.

V drugem delu sta ameriški umetnici proizvajali izmenoma razne ameriške pesmi v početku resne, kasneje pa narodne in jazz-pesmi. Spremljali sta se med seboj na klavirju in na banju. Obe simpatični pevki sta bili sprejeti zelo prisrčno od občinstva, ki je z zanimanjem sledilo raznim točkam, predvsem pa njunemu elegantno decentnemu nastopu.

Železničarji pri prometnem ministru

Včeraj smo objavili beograjsko poročilo o posvetovanjih vodstva Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev ter o izročitvi raznih, na stanovske zadeve se nanašajočih predlogov g. prometnemu ministru. Poročilo pravi h koncu, da je bila deputacija UJNŽB sprejeta tudi od g. ministrskega predsednika. Kakor nam poročajo z avtentične strani, ta zaključni del našega včerajšnjega poročila ni bil točen, ker deputacija od g. ministrskega predsednika še ni bila sprejeta, temveč čaka še obvestila, kdaj se bo lahko to zgodilo.

Prihod čsl. strojevodij v Zagreb

Zagreb, 9. maja. n. Jutri prispejo z brzovlakom iz Splita češkoslovaški strojevodje, ki jih sprejme na kolodvoru vojaška godba, zastopniki železniške direkcije, za mesto načelnik dr. Srkulj, za vlado ban dr. Šilović, za vojsko general Daskalović in češkoslovaški generalni konzul Pukl. Po pozdravnih govorih bodo domačini spremili češkoslovaške goste v hotel »Esplanade«, kjer jim bo prirejen obed. Preko dne si bodo gostje ogledali Zagreb, v nedeljo zjutraj ob 5.35 pa odpotujejo v Ljubljano.

Češkoslovaški mornarji v Splitu

Split, 9. maja. n. Danes ob 16. so prispeli s Sušaka bivši avstrijski mornarji češkoslovaške narodnosti, ki potujejo v Boko Kotorsko, da se poklonijo grobovom revolucijonarnih mornarjev, ki jih je dala postreliti Avstrija poslednja leta svojega obstoja. Čehoslovake so pozdravili zastopniki Jadranske Straže in drugih nacijonalnih organizacij. Zvečer so odpotovali proti Dubrovniku.

Senzacijonalna pravda za dedščino

Beograd, 9. maja. p. Pred beograjskim sodiščem prve stopnje se je pričela danes razprava, o kateri obširno razpravlja ves beograjski tisk in ki zanima vso beograjsko javnost. Gre za zapuščino beograjskega bogataša Uskokovića, ki se je lani ponesrečil pri turneji avtokluba. Zapustil je večmilijonsko premoženje, ki ga sedaj na eni strani reklamirajo varuhi njegovih mladoletnih otrok, na drugi strani pa sorodniki, zlasti pokojnikov oče in brat, ki uveljavljata svojo pravico do zapuščine na podlagi črnogorskega zakona, češ, da je bil umrli Uskokovič član rodbinske zadruge in da zaradi tega pripada vse njegovo premoženje zadrugi. S tem je v zvezi tudi še druga afera, v katero je zapleten njegov brat Ilija Uskokovič, nadalje uradnik beograjske davčne uprave Dušan Ilič in davčni pisar Sava Rakoševič, ki so obtoženi, da so vršili razne zlorabe na škodo zapuščine pokojnega Uskokoviča. Razprava bo trajala več dni. Že danes je bil naval občinstva k razpravi tako velik, da je policija komaj vzdrževala red v sodni dvorani in pred poslopjem sodišča, kjer je kar trlo radovednežev.

Kačo v spanju pojedla

Split, 9. maja. č. V vasi Pizinju se je pripetila redka strašna nesreča. Neka starejša žena je na paši zaspala z odprtimi ustmi. Ker je ženi dišalo iz ust po mleku, ji je zlezla v usta kača. Ko se je nesrečnica prebudila, je še utegnila zagrabiti kačo za rep, skušajoč jo potegniti iz ust. Kača pa se ji je izmuznila iz roke ter zlezla skozi grlo v želodec. Revo so v strahovitem stanju prepeljali v bolnico.

VREMENSKA NAPOVED

Dunajska vremenska napoved za soboto: Hladnejše, spremenljivo vreme; v južnih Alpah mimogrede bolj jasno.

Poplave in nevihte nad Italijo in Madžarsko

Zaradi stalnega deževja so narastle vse italijanske reke – Ciklon nad Tokajskimi hribi

Rim, 9. maja s. Iz vse Italije prihajajo poročila o velikih poplavah. Zaradi stalnega deževja sta v zadnjih dnevih dve manjši reki pri Brescii prestopili bregove. Več hiš je bilo treba izprazniti. Upostošenja na poljih so znatna. Iz Parme poročajo, da je divjala v tamošnjih vinogradih huda toča. Tudi tamkaj je bilo treba izprazniti več hiš, ker je voda zalila kleti. V bližini Avelina se je zrušila 50 kubičnih metrov velika plast zemlje na cesto ter povzročila zastoj prometa. Plaz je ogražal tudi 2 hiši, ki so jih morali izprazniti.

Budimpešta, 9. maja s. Kakor poročajo iz občin pod Tokajskimi hribi, je divjal nad občinama Tallia in Radka strašen ciklon. Nenavadne oblike oblakov so že v naprej kazale, da čaka zemljo huda katastrofa. Spodnji robovi oblakov so se končno tako ponižali, da so dosegli zemljo in v dveminutnem hrušču in trušču potegnili s seboj vse, kar so dosegli. Ciklon je ruval drevje, odnašal strehe, trgal brzojavne in telefonske naprave itd. Stvarna škoda v prizadetih občinah je precej velika. Iz raznih provincialnih mest poročajo, da je padala toča, ki je mnogo škodovala sadnim vrtovom in vinogradom.

Freiburg, 9. maja s. V Scharzwaldu ni padla temperatura samo na gorah, temveč precej občutno tudi v nižjih legah. Na Felsbergu in višjih gričih sneži ob temperaturi 4 do 5 stopinj že od srede, tako da je na Felsbergu zapadlo zopet 10 cm svežega snega.

Colombo, 9. maja s. Z zaradi poplav je ostalo 10.000 oseb brez strehe. Državna elektrarna je prenehala obratovati.

Pariz, 9. maja s. V Franciji je nastopil velik padec temperature. V Parizu samem je padla temperatura na 3 stopinje pod ničlo. Bati se je, da bo nastopila slana.

Kitajski roparji poklali 15.000 oseb

Strahovito divjanje 4000 roparjev v provinci Honan — Požgali so 10.000 hiš in odpeljali s seboj 2500 oseb

Šanghaj, 9. maja s. Po poročilih tukajšnjih listov je dne 23. aprila vpadlo v okraj Young-Yang v provinci Honan 400 do zob oboroženih roparjev, ki so grozovito klali prebivalstvo. Kakor se čuje, so pustili za seboj 15.000 žrtev, dočim so 2500 oseb vzeli s seboj. Po krvavem dejanju so vse izropali in nazadnje požgali. Pravijo, da je pogorelo do 10.000 človeških bivališč. Tudi majhen oddelek vojakov, ki se je brez moči upiral premoči roparjev, je bil do zadnjega moža pomorjen.

Grozovito postopanje roparjev je silno razburilo prebivalstvo, ki trumoma zapušča po roparjih ogrožene pokrajine. Vlada je poslala v oplenjeni okraj večje število vojaških čet. Ko pa so vojaki dospeli v okraj in pričeli zasledovati roparje, je mnogo vojakov prostovoljno vstopilo med roparje, ker so jim ti obetali boljšo plačo in preskrbo kakor jo prejemajo od vlade.

Eksplozija v ameriški tovarni

Saint Joseph (Missouri), 9. maja AA. Izpod ruševin tvornice za konzerve, kjer je včeraj eksplodiral amonijakov tank, so potegnili 8 mrtvih, 12 drugih delavcev pa še pogrešajo. Vodstvo tvornice sodi, da so ti delavci postali tudi žrtev eksplozije. 12 oseb je bilo ranjenih.

Skladišče bencina v plamenih

Newyork, 9. maja. d. Na obali pri Newyerseyu v bližini Bayonna, kjer se nahajajo ogromna skladišča petrolejskih družb je eksplodiral včeraj opoldne majhen parnik z 9000 galonami bencina. Pri tej eksploziji je izbruhnil požar, ki se je razširil na milje daleč ob obali. V še ne dobri uri je eksplodiralo dvanajst manjših tankov z bencinom in petrolejem. Pogorela so tudi vsa poslopja in skladišča teh družb.

Na kraj požara je prihitelo mnogoštevilno moštvo raznih požarnih bramb, ki poskušajo z vsem naporom preprečiti, da požar ne bi dosegel ogromnega tanka Standard Oil Companny, v katerem se nahaja 50.000 barelov bencina. Vendar pa je le malo upanja, da se bo posrečilo tank rešiti.

105 nadstropij visoki nebotičnik

Newyork, 9. maja. AA. Občinski odbor je potrdil načrte za gradnjo novega nebotičnika v Wallstreetu. Nova stavba bo imela 105 nadstropij.

Letalska nesreča

Newyork, 9. maja. Iz Acqua Salientes v Mehiki, poročajo, da se je med Acqua Salientes in mestom Zacatecas ponesrečilo potniško letalo. Ubitih je bilo 6 potnikov.